

И.П.И
Институт за пазарна икономика

Преглед на зърнените пазари

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

май 2013

брой 9

БЮЛЕТИНЪТ СЕ ИЗДАВА С ПОДКРЕПАТА НА ФОНДАЦИЯ „АМЕРИКА ЗА БЪЛГАРИЯ“

ОБЩ ПРЕГЛЕД

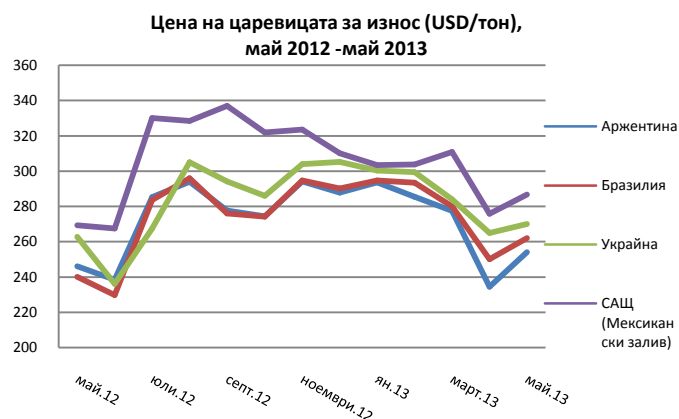
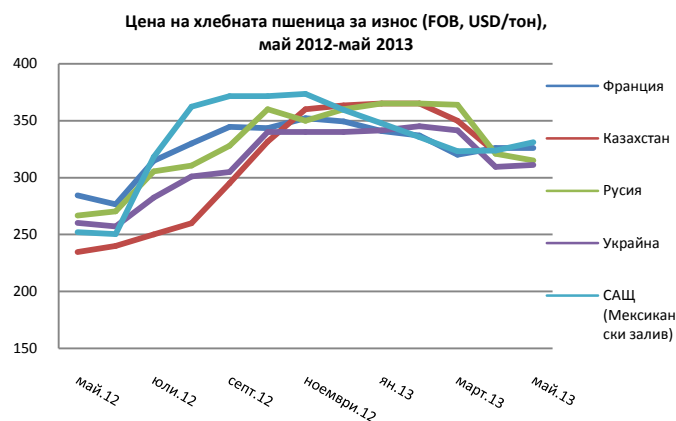
С приближаване края на пазарната 2012/13 г. е време да обърнем поглед назад. В средата на лятото на 2012 г. цената на царевичата и на соята поеха устремно нагоре заради небивалата суша в САЩ. Перспективите пред пшеницата също се очертаваха доста тежки със слаби добиви в основните страни износители. В резултат на това станахме свидетели на ценови нива, близки до абсолютните рекорди от 2007/8 г. и подобни на тези от 2010/11 г. Както често става в такива случаи, започнаха спекулации, че влизаме в епоха на трайно високи цени на основните храни, появиха се очаквания за запазване на ценовите нива и дори за още по-високи цени за пазарната 2013/14 г. Някои български производители дори се надяваха на цена от 500 лв./тон за пшеницата от предстоящата реколта. От март насам пазарите започнаха да влизат в нормалната фаза на спад и отрезвиха на бърза ръка очакванията за нови рекорди.

Днес е повече от ясно, че освен ако не станем свидетели на изключително тежки метеорологични условия над основните страни-производителки през идните месеци, ни очакват значително по-добри добиви от 2012/13 г. и средни цени с между 20 и 30% по-ниски от средните за изминаващата година. Очакваното производство на пшеница (според доклада на Министерство на земеделието на САЩ – USDA) е със 7% по-високо, като се прогнозира подобрене при крайните запаси от 6,2 млн. тона. Царевичата ще бъде поне с 12% повече от миналата година, като се очаква значително подобрене на запасите – с 19,2 млн. тона.

Котировки на Чикагската стокова борса

СВОТ пшеница	15.май	15.апр.	промяна
кеш	718,5	713,5	0,70%
юли	693,8	699,2	-0,77%
септември	702,2	705,8	-0,51%
СВОТ царевича	15.май	15.апр.	промяна
кеш	704,8	670,8	5,07%
юли	650,8	628	3,63%
септември	563,5	556,8	1,20%
СВОТ соя	15.май	15.апр.	промяна
кеш	1507	1437	4,87%
юли	1412,8	1356	4,19%
септември	1262,5	1248,5	1,12%

Източник: СМЕ

Източник: FAO

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

В допълнение на това цената на зърното в черноморския басейн ще бъде под допълнителен натиск заради очакваната много по-добра реколта и активизирането на Русия на экспортните пазари. Само при пшеницата допълнителните количества за износ през 2013/14 г. се оценяват на над 10 млн. тона за Русия и Украйна и на 5 млн. тона при царевицата от страна на Украйна и Румъния. Това ще се случи при положение, че сухото време отстъпи и бъде заменено с така необходимия дъжд в южните части на Украйна и Русия. Преваления се очакват в периода 22 май – 9 юни, но подобрението в почвената влага няма да бъде повсеместно.

ИЗБРАНИ ПАЗАРИ

САЩ: Забавянето на пролетната сеитба в САЩ, което даде подкрепа на цените на зърното в средата на май, беше бързо наваксано. Възползвайки се в максимална степен от прозореца без дъжд между 13 и 19 май, американските фермери засяха 43% от планираните площи с царевица, като общо засетите площи достигнаха 71% от планираните за сезона 97,3 млн. акра. Темпът на сеитбата наближи средния от предходни години от 79%. По този начин основните опасения, че площите с царевица няма да достигнат предварително обявените намерения и част от тях ще бъдат засети със соя засега не се оправдават. Това кара някои американски анализатори да говорят за цена на производител от USD 4/бушел при над USD 6 в момента за царевицата от новата реколта или спад от над 35%, за възможността от който предупредихме още през зимата. При благоприятно време подобни прогнози не изглеждат непостижими. USDA дава средна цена на производител за 2013/14 от USD 4,30-

5,10/бушел за царевицата. Прогнозата на ведомството е за реколта от 359,2 млн. тона при 273,8 млн. тона през 2012/13 г. или с 31% по-висока.

Първоначалната прогноза за реколтата от пшеница е за 56 млн. тона, което е с 9,4% по-ниско от предходната година. Очакванията за средните цени на производител се движат в диапазона USD 6,15-7,45/бушел при 7,80 година по-рано.

По-добра реколта се очаква и при маслодайните култури – с 9% нагоре, основно заради повишените перспективи пред соята. Съответно се очакват по-ниски цени на производител в диапазона USD 9,50-11,50/бушел през пазарната 2013/14 г. спрямо 14,30 средна цена за предходната година.

Европа: Прогнозата за реколтата от пшеница в ЕС-28 (включително Хърватия, която ще влезе в Общността на 1 юли) на Strategie Grains е понижена за четвърти пореден месец до 131,1 млн. тона, основно заради очакваните по-слаби добиви в Обединеното кралство. Въпреки това очакваното количество е с 5% над миналогодишната реколта. Надолу е ревизирана и прогнозата на Oil World за реколтата от рапица до 19,8 млн. тона отново заради очакваните по-слаби добиви в Обединеното кралство. През 2012 г. реколтата от рапица бе 19,2 млн. тона.

За първи път от 11 години насам Обединеното кралство е нетен вносител на пшеница. За първите десет месеца на пазарната година внесените количества се равняват на 2,12 млн. тона при изнесени 0,58 млн. тона. За сравнение през същия период на предходната маркетингова

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

година вносът е бил 0,66 млн. тона при 2,23 млн. тона износ.

Русия може да се радва на реколта с над 1/3-а по-висока от миналогодишната

Очаква се реколтата от зърно да достигне 98 млн. метрични тона през 2013 г., а експортния потенциал на страната да се повиши до 22-23 млн. тона, прогнозира консултантска компания ProZerno. Производството на пшеница ще достигне 58,8 млн. тона, от които 16-17 млн. - за износ. Експортният потенциал при царевичата се изчислява на 2,7 млн. тона, а при ечемика – на 2,5 млн. тона.

Износът на зърно през тази година се е свил с 39,3% до 14,3 млн. метрични тона, по данни на министерство на земеделието към средата на април.

Украйна ще ускори износа преди новата реколта

На среща в началото на май представители на министерство на земеделието и на износителите на зърно са постигнали разбирателство за ускоряване на износа на зърно преди новата реколта. На пазара през идния месец и половина ще бъдат предложени 2,1 млн. метрични тона.

Същевременно сухото и горещо време буди тревога за състоянието както на есенниците, така и на пролетните култури. В южната част на страната почвата е суха в 10 см слой, което затруднява развитието на пролетниците, засети през март. Очаква се консултантската компания UkrAgroConsult да ревизира прогнозата си за реколтата от зърно в страната, която към момента е за 52,2 млн. метрични тона. Към първата седмица на май са засети 6,85 млн. ха с пролетници и бобови култури, което

представлява 84% от планираните площи. От тях 2,9 млн. ха се падат на ранните пролетници, а 3,81 млн. ха - на царевичата (81% от планираните площи). Изглежда все по-вероятно част от фермерите да изпуснат технологичния срок за завършване на сеитбата на царевича заради сухото време и вместо 4,7 млн. ха, царевичата да заеме площ от 4,4 млн. ха.

Румъния очаква по-добра реколта от пшеница и царевича

Румъния ще добие реколта от 5,8 млн. метрични тона пшеница през тази година или с близо 10% повече от 2012 г., прогнозира ЕК. Реколтата от царевича може да достигне 9 млн. тона или 50% ръст от миналата година. Въпреки позитивните очаквания цената на царевичата на вътрешния пазар започна да се възстановява и достигна EUR 237/тон без ДДС в района на Мунтения.

БЪЛГАРИЯ

През изминалия месец активно се търгуваше пшеница и в по-малка степен - царевича и слънчоглед. Напусналите страната количества по култури съответно са 303,8 хил. тона пшеница, 158,5 хил. тона царевича и 146 хил. тона слънчоглед. Прогнозният преходен остатък при пшеницата към началото на май е по-нисък от този, с който сме влезли в пазарната 2012/13 г. Не така добре стоят нещата с останалите две култури, при които запасите продължават да бъдат на нива, значително над тези от последните две години. Като най-проблематична се очертава реализацията на рапицата. Напусналите количества през април се изчисляват на едва 3,2 хил. тона, а наличните запаси в началото на май са 95 хил. тона – три пъти

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

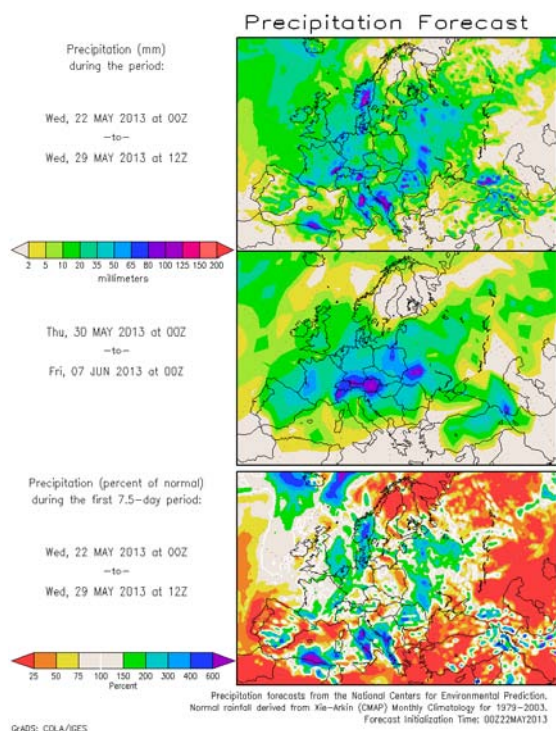
повече от миналата и над 20 пъти повече от 2011 г. С оглед на това, както и на слабите резултати от културата през последните две години, перспективите пред рапицата изглеждат още по-влошени и прогнозираме допълнителен спад в площите през идната есен.

Първата прогноза за новата реколта е за пшеница от около 4,4 млн. тона, царевица – около 2 млн. тона и слънчоглед – 1,5 млн. тона.

Източник: НСЗ

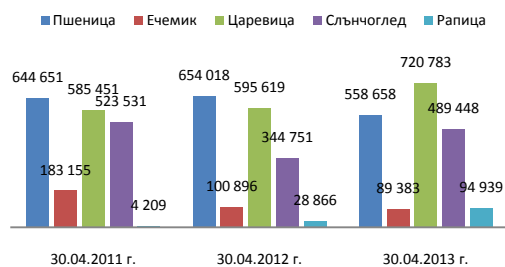
Цените през третата седмица на май са в диапазона 380-410 лв./тон за пшеницата, 360-380 лв./тон за царевицата и 720-780 лв./тон за слънчогледа при условия ЕХW, по данни на Софийска стокова борса.

Очакват се умерени превалявания над Северна и части от Южна България в периода 22-24 май. Дъждовните облаци ще се движат от Северозапад на Югоизток. През останалото време ни очаква топло и сухо време до 31 май.

Източник: www.wxmaps.org

Зърнени запаси в страната, април 2011-април 2013 г.

Пшеница	Начални запаси	Производство	Внос	Износ	Потребление	Крайни запаси
---------	----------------	--------------	------	-------	-------------	---------------

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14
Светът	199,5	180,2	655,6	701,1	142	140,4	137,4	143,3	674,9	694,9	180,2	186,4
САЩ	20,2	19,9	61,8	56	3,4	3,5	27,9	28,2	37,6	36	19,9	18,3
ЕС-27	13,6	9,8	132,1	138,8	5,7	6,5	21,5	17	120	123,8	9,8	14,4
Русия	10,9	5,4	37,7	56	1	0,5	10,7	18	33,5	37,5	5,4	6,4
Украйна	5,4	2,2	15,8	22	0,1	0,1	7	9,5	12	12	2,2	2,8
Казахстан	6,4	2,9	9,8	15	0	0	6,5	7,5	10,7	7,2	2,9	3,2
Канада	5,9	5,2	27,2	29	0,5	0,5	18,5	18,5	9,9	9,7	5,2	6,5
Австралия	7,1	4,2	22,1	24,5	0,1	0,1	18	17	7	7,1	4,2	4,8
Китай	55,6	58,8	120,6	121	3,2	3,5	1	1	120	120,5	58,8	61,8

Царевица	Начални запаси		Производство		Внос		Износ		Потребление		Крайни запаси	
	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14
Светът	132,2	125,4	857,1	965,9	96,6	98,7	89	104,6	863,2	936,7	125,4	154,6
САЩ	25,1	19,3	273,8	359,2	3,2	0,6	19,1	33	263,8	295,2	19,3	50,9
ЕС-27	6,7	4,5	56,6	63,8	10,5	7	1	2,5	68,4	67,8	4,5	5
Украйна	1,1	0,8	20,9	26	0,1	0,1	13,5	16,5	7,7	8,6	0,8	1,8
Бразилия	9,2	11,5	76	72	0,8	0,8	21,5	18	53	54	11,5	12,3
Аржентина	1	0,9	26,5	27	0	0	19	18,5	7,6	8,3	0,9	1,1
Китай	59,3	63,3	208	212	3	7	0,1	0,1	207	224	63,3	58,2

Източник: WASDE, числата са в млн. тона; прогнозите за 2013/14 са към м. май

За контакти:

Николай Вълканов, икономист

Институт за пазарна икономика

София, бул. „Патриарх Евтимий“ 22, ет.3

тел.: (02) 952 62 66

e-mail: nikolay@ime.bg

www.ime.bg

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.